

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 5th Semester Examination, 2022

CC11-SANSKRIT (511)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. अग्नेः चारित्रिकं वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत । 12×1 = 12
अथवा
हिरण्यगर्भसूक्ते प्रतिफलितं दार्शनिकं तत्त्वमालोचयत ।
2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्या कार्या (एकस्य) – 6×1 = 6
(क) उप॑ त्वाग्ने॑ दि॒वेदि॑वे
दोषा॑वस्तर्धिया॑ व॒यम्
नमो॑ भर॒न्त॒ एम॑सि ॥
(ख) स॒त्यं बृ॒हद्ब॑तमुग्रं दी॒क्षा तपो॑
ब्रह्म॑ य॒ज्ञः पृथि॑वीं धा॒रय॑न्ति ।
सा नो॑ भू॒तस्य॑ भ॒व्यस्य॑ प॒त्न्युरं
लो॒कं पृथि॑वी॒ नः कृ॑णोतु ।
3. अनुवादः कार्यः (एकस्य) – 3×1 = 3
(क) स॒मा॒नी व॒ आकू॑तिः
समा॑ना हृद॑यानि वः ।
स॒मा॒नम॑स्तु वो॒ मनो॑
यथा॑ वः सु॒सहा॑सति ॥
(ख) य आ॑त्म॒दा ब॑ल॒दा यस्य॑ विश्व॑
उपा॑सते प्र॒शिषं॑ यस्य॑ दे॒वाः ।
यस्य॑ छा॒यामृ॑तं यस्य॑ मृत्युः
कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥

4. व्याख्या कार्या – 6×1 = 6
आधाने तृतीयेष्टौ प्रथमाज्यभागस्यानुवाक्या सूक्तगता तृतीया ।
अथवा
तस्मिन् सूक्ते प्रथमाया ऋचो द्वितीयस्यां पवमानेष्टौ शिवष्टकृतो याज्यात्वेन विनियोगः ।
5. संक्षिप्तमुत्तरं लेखनीयम् (त्रयाणाम्) – 1×3 = 3
(क) उषासूक्तस्य ऋषिः कः ?
(ख) "सञ्जानाना उपासते" – इति मन्त्रांशः कुत्र वर्तते ?
(ग) "कस्मै देवाय हविषा विधेम" – अत्र क – शब्देन कः सूच्यते ?
(घ) '12/1' इति कस्य सूक्तस्य संख्या ?

UNIT-II

6. शुनःशेषकथायाः सामाजिकचित्रं प्रतिपाद्यताम्। 12×1 = 12
अथवा
'मनुमत्सकथा' आलोचनीया ।
7. संक्षिप्तमुत्तरं लेखनीयम् (त्रयाणाम्) – 1×3 = 3
(क) शुनःशेष-आख्यानं कस्मिन् अध्याये वर्तते ?
(ख) अजीगर्ततनयः कः आसीत् ?
(ग) मनुमत्सकथा कस्मिन् ब्राह्मणे प्राप्यते ?
(घ) मनुः कं रक्षितवान् ?

UNIT-III

8. पदपाठः प्रदर्शयताम् [Q. no. 2(क) अथवा 3(ख)] 6×1 = 6
9. वैदिकतुमर्थप्रत्ययस्वरूपं समासेन आलोच्यताम्। 6×1 = 6
अथवा
वैदिकलुङ्लकारस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
10. व्युत्पत्तिं प्रदर्शय (त्रयाणाम्) – 1×3 = 3
दिवेदिवे, दोषावस्तः, आकूतिः, प्रशिषम्, धारयन्ति ।

—x—